

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Quibusdam præmissis, difficultas duplici conclusione resolvitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

forma verò mutatur receptione sui in subiecto : A
Verbum autem Divinum, nec recipit humanita-
tem, nec recipitur in illa, sed est pariter terminus
illius, & idcirco non mutatur. Tertia est, quia
Verbum unitur humanitati immediate, & sine
unionem ab illo realiter distincta, & in ipso rece-
pta: Angelus autem, si uniretur naturæ humanæ,
non conjungeretur illi immediate, sed mediante
aliquo nexu seu modo unionis, in ipso recepto;
unde licet non mutaretur intrinsecè per humani-
tatem terminatam, bene tamen per unionem rece-
ptam. Idem dicendum de personalitate crea-
ta, quæ produceretur separata à natura, & postea
illi uniretur, & de anima rationali, cum in resurre-
ctione de novo uniretur corpori, saltem in illo-
rum sententia, qui modum unionis inter materi-
am & formam admittunt.

48. Dices secundò: Verbum est humanitatis sub-
iectum, & non solum terminus: Ergo acquirendo
humanitatem de novo, est intrinsecè mutatum.
consequentia patet ex suprà dictis, Antecedens
probat. habens formam in se, est subiectum
talis formæ: Sed Verbum habet in se humanita-
tem, cum sit verè & intrinsecè homo, & homo i-
dem sit quod habens humanitatem: Ergo verè &
realiter est humanitatis subiectum.

49. Confirmatur: Ut Verbum dicatur intrinsecè
homo, debet natura humana fieri ei intrinseca:
Sed non potest fieri illi intrinseca, nisi recipiatur
in illo; impossibile enim est, aliquid intrinsecum
alteri, fieri ipsi intrinsecum, absque intrinseca sui
receptione: Ergo &c.

50. Ad instantiam, nego Antecedens, ad cuius pro-
bationem, nego Majorem, nam habere formam
abstractam ab hoc quod est habere illam receptivè,
& habere illam personaliter, seu terminativè: ha-
bens formam primo modo, est subiectum illius,
habens verò illam secundo modo, non est eius sub-
iectum, sed terminus: quare cum Verbum Divi-
num non sit habens naturam humanam receptivè,
aut subiectivè, sed personaliter tantum & termi-
nativè, non est humanitatis subiectum, sed termi-
nus eius intrinsecus, eam intrinsecè perficiens,
complens, ac terminans, quod sufficit ut natura
humana dicatur ei intrinseca. Unde ad confirma-
tionem, concessa Majori, neganda est Minor, ali-
quid enim extrinsecum, ut statim fieri intrinse-
cum, absque intrinseca sui receptione, per hoc scilicet
quod ei intimè conjungatur, vel ab ipso intrin-
secè terminetur. Verbum autem intrinsecè termi-
nat humanitatem, & illi intimè & immediate uni-
tur, ad unum per se cum illa constituendum.

ARTICULUS II.

*Verum possibilitas Incarnationis seu unionis
subsistentiæ divini cum natura creata, natu-
rali lumine, ab intellectu creato evidenter co-
gnosci possit?*

§. I.

*Quibusdam præmissis, difficultas duplici conclusione
resolvitur.*

51. Errum est, Incarnationem, prout importat
unionem Verbi Divini cum natura humana,

à nulla mente creata posse lumine naturali cognos-
ci ut possibilem, cum nulla mens creata possit
mine naturali cognoscere Trinitatem personarum
esse in Deo: ut enim dicitur Matth. 11. Nemo novit
Filium, nisi Pater, neque Patrem quis novit, nisi
Pater, & cui voluerit Filius revelare. Unde Bal-
us Epist. 43. vocat Trinitatem, *enigma novum*, &
Gregorius Nissenus, *enigma à communi sensu di-*
horrens, & Hormisdas Papa in Epist. ad Iulianum
Imperat. cap. 1. *secretum Trinitatis* (inquit) *ne ali-*
visibilem nec invisibilem creaturarum potuit inve-
stigare natura. Unde solum difficultas est, an
saltem possibilitas unionis subsistentiæ divini, se-
cundum se & absolute considerata, & prout ab-
strahit à subsistentiæ relativis, & personis in parti-
culari, possit lumine naturali cognosci?

Partem affirmantem tenet Valentia hic puncto
2. ubi licet concedat existentiam Incarnationis
non posse ab ullo intellectu creato lumine naturali
cognosci, vult tamen ejus possibilitatem posse
illo cognosci evidenter, cognitione saltem imper-
fectâ, cum ad hoc sufficiat (inquit) solvere eviden-
ter omnia argumenta, quæ sunt ad ostendendum
illam esse impossibilem. Medina verò hic quæ-
2. introductoriâ, distinctione utens, lateat quæ-
dem id esse impossibile, absolute loquendo, & non
suppositâ revelatione hujus mysterii, contendit
tamen revelatione illius præsuppositâ, id esse pos-
sibile. Contra hos Autores, pro adversa, quæ
communis est sententia.

Dico primò: Solo lumine naturæ, non potest
etiam notitiâ imperfectâ, possibilitas Incarnatio-
nis seu unionis subsistentiæ divini cum aliqua na-
tura creata, evidenter cognosci.

Probat primò ex Scriptura, nam ad Epistolam
Incarnatio vocatur *Sacramentum absconditum à*
seculis in Deo, id est, in sola Deumotia, ut ex-
plicat Glossa. Ad Colossenses 1. *Mysterium ab-*
conditum à seculis, & 1. ad Corinth. 2. *Sapientia*
in mysterio abscondita. Et Apocal. 5. librum quem
nemo in cælo aut in terra aperire poterat, & cu-
jus solus Deus potuit signacula solvere, per suam
revelationem.

D D Faveat etiam Concilia & SS. Patres, lo Episto-
fino enim parte 3. cap. 13. Incarnatio vocatur
deprehensibilis & inenarrabilis, à Cyrillo Alex-
andrinio in Epist. ad Reginas, *enigma sacrati-*
ssimum quod nullamens creata potest intelligi,
& Chylostomus homil. 4. in Matth. invenit
in eos qui putant hoc mysterium posse huma-
nis cogitationibus comprehendere, aut humanis
vocibus explicari. Item Leo Papa, maximus
hujus mysterii Interpret, ait Sermon. 9. de nativitate.
Veramque substantiam Dei & hominis, in unum
convenisse personam, nisi fides credat, sermo non
explicat. Et Augustinus Epist. 3. ad Volontianum
de hoc mysterio dicit: Fateamur Deum aliquod
posse, quod nos agnoscimus investigare non posse.
Denique Dionysius cap. 2. de divin. nomin. sic
habet: Iesu in carne apparitio, & ineffabilis
sermone omni, & omni ignota intelligentia, quæ
quoque antiquissimorum Angelorum Primati non
est perspecta.

Dicit fortè aliquis, hæc testimonia posse tri-
plicari, quod non potuit sine revelatione cognos-
ci quod erat facta ut futura Incarnatio, sed po-
tuit quod non potuerit cognosci possibilem.

Sed contra, Quando aliquod mysterium dicitur
incognoscibile, incomprehensibile, & investi-
gabile menti creatæ, tunc innuitur, quod illud
necum

nedum ut existens, aut futurum, sed neque etiam
ut possibile, ab intellectu creato, lumine naturali
cognosci possit; eadem quæ ut possibilia & nul-
lam contradictionem involventia, lumine natu-
rali cognosci possunt, non dicuntur incompre-
hensibilia & investigabilia, sed ea duntaxat quæ
in suo conceptu contradictionem implicare viden-
tur, quam ratio naturalis propriis viribus & natu-
rali lumine superare non valet: At à Concilio & à
SS. Patribus citatis, Incarnationis, mysterium in-
comprehensibile & investigabile dicitur: Ergo in-
comprehensibile, nedum ut existens, aut futurum, sed
nec etiam ut possibile, posse lumine naturali cog-
noscitur. Ad hoc quod Apostolus 1. ad Corinth. 2. loquens
de hoc mysterio, ait illud in cor hominis non as-
cendere: quibus verbis satis aperte declarat, illud
nullo plane modo, nec ut existens, nec ut futu-
rum, nec ut possibile posse ab intellectu creato lu-
mine naturali attingi. Et D. Augustinus Episto-
la etiam ad Volusianum, expresse loquitur de pos-
sibilitate Incarnationis, dum ait, Deum se incar-
nando fecisse aliquid quod non possumus intelli-
gere, quomodo Deus id possit.

Probat secundò conclusio ratione fundamen-
tali. Lumen naturale intellectus non se extendit ni-
si ad ea quæ sunt intra ordinem naturæ, autin esse
entis, aut saltem in esse veri & cognoscibilis: Sed
possibilitas Incarnationis est supra totum ordinem
naturæ, tam in esse entis, quam in esse veri & co-
gnoscibilis: Ergo lumen naturale intellectus, ad
possibilitatem Incarnationis se extendere nequit.
Major est evidens, quia inter objectum & poten-
tiam debet esse proportio. Minor probatur: Il-
lud est supra totum ordinem naturæ, tam in esse
entis, quam in esse veri & cognoscibilis, quod nedum
est in sua entitate supernaturale, sed etiam non ha-
bet aliquam connexionem cum aliqua causa aut
effectu naturali: At possibilitas Incarnationis,
nedum est in se supernaturalis, sed neque ullam
habet connexionem cum aliqua causa, aut effe-
ctu naturali; licet enim nunquam existeret, nec ef-
ficeret possibilis Incarnatio, adhuc res omnes natura-
les essent eo modo quo sunt: Ergo possibilitas In-
carnationis est supernaturalis, & in esse entis, & in
esse veri & cognoscibilis.

Dices, ex cognitione omnipotentia Dei quæ
naturaliter cognosci & demonstrari potest, posse
nos devenire in notitiam possibilitatis Incarna-
tionis, cum per discursum naturalem, ex eo quod
Deus est omnipotens, possumus bene inferre pos-
sibilitatem unionis inter humanam naturam, &
divinam personam.

Sed contra, Licet causa Incarnationis sit divina
omnipotentia, & intellectus creatus naturaliter
cognoscat potentiam Dei non esse additam ad
unum rerum ordinem, qualis est ordo naturæ, sed
posse aliquid supra totum naturæ ordinem produ-
cere, atque adeò inde demonstrativè inferatens
supernaturale in communi sumptum esse possibi-
le; non tamen ex hoc demonstrare potest, hoc vel
illud ens supernaturale in particulari, possibile esse,
atque adeò ipsam Dei Incarnationem non esse im-
possibilem: cum enim nullus sit, qui non sit, sicut
ipsa Incarnatio, supernaturalis, evidenter lumine
naturalis intellectus cognosci nequit.

Dico secundò: etiam supposita fide & revela-
tione Incarnationis, non potest ejus possibilitas,
naturalis ratione demonstrari, sed solum ratione
probabili suaderi.

Prima pars hujus conclusionis patet ex dictis

præcedenti, nam adhuc supposita revelatione hu-
jus mysterii, non potest ratio naturalis, nisi natura-
les causas & effectus cognoscere: At ex illis nequit
naturaliter cognosci possibilitas Incarnationis, ut
suprà ostensum est: Ergo etiam supposita revela-
tione Incarnationis, ejus possibilitas ratione natu-
rali demonstrari nequit. Quod verò probabiliter
suaderi possit, etiam constat; inferius enim per
conjunctionem ad superius perficitur intra ordi-
nem proprium, atque adeò etsi humana ratio, fidei
lumine destituta, rationes probabiles invenire non
possit suadentes possibilitatem & convenientiam
hujus mysterii, revelatione tamen & illustratione
divinā excitata, eas invenire poterit, unde dispu-
tatione sequenti plures illius congruentias seu proba-
biles rationes adducemus.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primò contra primam conclusionem: 59.

Incarnationem Dei esse possibilem, nihil ali-
ud est quam ipsam non implicare contradic-
tionem: Sed potest intellectus creatus, solà nativâ
quam ad intelligendum habet virtute, evidenter
cognoscere illam non implicare contradictionem:
Ergo & esse possibilem. Major constat, Minor
probat primò. Ad evidenter cognoscendum In-
carnationem Dei nullam implicare contradic-
tionem, sufficit evidenter solvere omnia argumenta
quæ sunt in oppositum; hoc enim supposito, ma-
jor festum relinquitur nullam esse ralem contradi-
ctionem: sed potest intellectus creatus, juxta do-
ctrinam D. Thomæ 1. p. quæst. 1. art. 8. eviden-
ter solvere omnia argumenta quæ sunt contra fi-
dem, atque adeò contra possibilitatem Incarna-
tionis: Ergo potest intellectus creatus, solo lu-
mine naturali evidenter cognoscere Incarnatio-
nem Verbi non implicare contradictionem.

Secundò, Tota implicantia contradictionis in
possibilitate hujus mysterii excogitabilis, vel se te-
net, ut diximus articulo præcedenti, ex parte di-
vinæ subsistentiæ, vel ex parte naturæ creatæ, ad
eam, ut fides docet, assumptæ: Sed potest intel-
lectus creatus valde perfectus, qualis est angeli-
cus, solà quam à natura habet intelligendi faculta-
te, cognoscere evidenter Deum incarnari, nullam
involvere contradictionem, nec ex parte divinæ
subsistentiæ, quia naturaliter videt, illam habe-
re infinitam virtutem terminativam, atque adeò
posse in terminando naturam creatam, illud idem
perfectiōis præstare quod personalitas creata
illi præbet: neque ex parte naturæ creatæ, scit
enim scientiâ purè naturali, eam esse realiter di-
stinctam, imò priorem propriâ personalitate, nec
non se habere ad illam, sicut rem ad suum mo-
dum, atque adeò nullam esse implicantiam quod
ab eo per absolutam Dei potentiam separetur, &
consequenter divinâ subsistentiâ terminetur: Er-
go &c.

Respondeo concessa Majori, negando Mino-
rem, ad cujus primam probationem, distinguo
Majorem: Ad evidenter cognoscendum Incarna-
tionem Dei nullam implicare contradic-
tionem, sufficit evidenter solvere omnia argumenta quæ
sunt in oppositum: evidenter positivè, concedo
Majorem: evidenter negativè, nego Majorem.
Similiter distinguo Minorem: potest intellectus
increatus evidenter solvere omnia argumenta quæ
sunt contra possibilitatem Incarnationis: eviden-
ter